

Perspectiefnota 2021

Algemene beschouwing

Een leven zonder dromen is als een tuin zonder bloemen.

Gertraude Beese

Almelo 29 juni & 1 juli 2021

Voorzitter

Een gemeente bestuur je niet door aan een knop te draaien waarmee het licht aan gaat en je de duisternis achter je laat. Een gemeente bestuur je door het gesprek met elkaar aan te gaan en argumenten voor en tegen zorgvuldig te wegen. Daarbij is de centrale vraag wat is goed voor Almelo en haar inwoners. Bij de behandeling van de Perspectiefnota gaat het om de hoofdlijnen, de details volgen later in het jaar bij de verdere uitwerking. Laten wij dus vooral het gesprek op hoofdlijnen voeren.

Jeugdzorg

Het baart de CDA-fractie zorgen dat er een steeds groter beroep wordt gedaan op de jeugdzorg terwijl het aantal jeugdigen afneemt. De kosten voor jeugdzorg blijven explosief stijgen. Van 2015 tot en met 2016 een stijging van 66%. Van 19 miljoen naar ruim 32 miljoen per jaar. Dat moet en kan anders want kijken wij naar Hengelo en Oldenzaal dan praat je over een stijging van 41% en Enschede zelfs maar 6%. Daarbij vraagt de CDA-fractie zich af of alles wat als jeugdzorg wordt aangemerkt wel echt jeugdzorg is.

Wij vinden het zorgelijk dat er nu wordt gesproken over de monopolypositie van de zorgaanbieders. Hiervoor heeft de CDA-fractie al meermaals gewaarschuwd. Deze monopolypositie wordt naar onze mening ook in de hand gewerkt door de strenge toelatingseisen. Daardoor zijn er veel organisaties die niet mee willen/kunnen doen. De grote organisaties zullen daardoor als enige overblijven.

Uit het onlangs gepresenteerde gezamenlijke Rekenkamer rapport over de jeugdzorg 2015 – 20219 blijkt dat Almelo niet beschikt over een uitgewerkte preventiestrategie rondom kansrijk, gezond en veilig opgroeien. Preventie wordt gezien als een van de belangrijkste instrumenten om meer grip te krijgen op de jeugdzorg, daarom bevelen de rekenkamers aan dat gemeenten een expliciete preventiestrategie voor jeugd opstellen en hiervoor voldoende middelen ter beschikking stellen. Daarnaast staan er nog een aantal aanbevelingen en wat echt lezenswaardig is wat gemeenten van elkaar kunnen leren. Wat gaat elders beter wat wij nog niet doen of anders doen en omgekeerd natuurlijk zoals de instapdrempel voor nieuwe aanbieders waarbij aan de voorkant wordt gecontroleerd op kwaliteitscriteria. Naast het stevige inzetten op preventie moeten wij blijven inzetten op het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de jeugdzorg.

Economie en participatie

Op financieel- en sociaal gebied zijn de gevolgen van de coronacrisis nog niet te overzien. Ondernemers hebben flinke klappen gehad en veel mensen ondervinden psychische klachten van de immense verandering die heeft plaatsgevonden sinds 2020. Gelukkig mogen wij grotendeels weer aan de slag en kunnen we elkaar weer opzoeken. We mogen weer aan het werk en in onze vrije tijd lekker met elkaar op het terras zitten en dat doet de mens goed. De lijn die is ingezet omtrent het schuldenlab is goed, deze willen we graag doorzetten. De gemeente krijgt een grotere rol in de aanpak van schulden. Daarover hebben wij samen met twee andere fracties vragen over gesteld aan het college. Wij maken ons wel zorgen over dat de AVG parten speelt in het tegengaan van vroeg signalering. De CDA-fractie heeft gelezen dat er meer aanbod van werk is dan vraag. (blz 7) Hoe is het dan mogelijk dat er zoveel mensen in de bijstand blijven zitten? Er moet wat de CDA-fractie betreft veel steviger worden ingezet op de samenwerking met en tussen gemeente, NUO en werkplein, onderwijs en werkgevers. Ons ideaal blijft een inclusieve arbeidsmarkt waarbij iedereen wordt gestimuleerd om zijn of haar talent te ontwikkelen en, indien mogelijk, regulier op de arbeidsmarkt actief te zijn.

Binnenstad

Het water is terug in de binnenstad inclusief een havenkom, nu de mensen nog!

Nieuwe appartementen zijn gerealiseerd evenals winkels.

Zullen we na het corona tijdperk de loop in de binnenstad er weer in krijgen?

Het is wel verstandig van een kleinere, compactere binnenstad uit te gaan en van de noord- en zuidzijde als winkelgebied afscheid nemen. Door het aankopen via internet ontstaat een verdunning van het aantal winkels. Het winkelvolumen van voorheen komt niet meer terug. Winkelruimten in de Grotestraat Noord en Zuid dienen getransformeerd te worden naar woonruimte, kleine bedrijfsruimte of kantoren.

De revitalisering is nog niet ten einde rondom de parkeergarage Stadsbaken, dit schreeuwt om vernieuwing. De herontwikkeling van het gebied Stadskade dient voortvarend ter hand te worden genomen.

Hier hoort bij het verbeteren van de stalling voor fietsen, gehandicaptenparkeerplaatsen en het busstation. De CDA-fractie pleit ervoor om zowel het aantal beschikbare gehandicaptenparkeerplaatsen als de locaties in het centrum te heroverwegen. (Motie) Als het centrum verschuift dan moeten de gehandicaptenparkeerplaatsen mee verschuiven. Dit in verband met de bereikbaarheid van het centrum voor iedereen!

BIZ

Vorig jaar moest met stoom en kokend water het raadsvoorstel BIZ worden behandeld terwijl de raadsagenda al overvol was. Het moest want de enquête moest zo snel mogelijk worden gehouden. Dat was dus al midden in de coronacrisis. Nu wordt diezelfde coronacrisis gebruikt als argument waarom de enquête niet is uitgevoerd. Wij gaan er vanuit dat uiterlijk in het derde kwartaal van dit jaar de enquête wordt gehouden zodat wij bij de begrotingsbehandeling 2022 weten of er voldoende draagvlak is voor een BIZ. Dat is ook van belang omdat met de invoering van de Verordening Bedrijveninvesteringszone Ondernemers Binnenstad per dezelfde datum de Verordening Reclamebelastingen wordt ingetrokken.

Openbare ruimte

De openbare ruimte krijgt in de politiek vaak niet de plaats die ze verdient. Terwijl ze toch de verbindende factor is. Tijdens de coronacrisis speelde de openbare ruimte in positieve zin een belangrijke rol. Door bewoners werd volop gebruik gemaakt van de openbare ruimte om te wandelen of te fietsen. De openbare ruimte verbindt niet alleen bewoners maar ook mobiliteitsvraagstukken, klimaatadaptatie en de energietransitie zoeken allemaal hun weg in de bestaande omgeving. Door deze maatschappelijke vraagstukken met elkaar te verbinden, kunnen betere en goedkopere oplossingen worden gecreëerd. Maar de openbare ruimte is ook het visitekaartje van de gemeente. Het zijn de pleinen, de bermen, de parken en het groen in de wijken die bepalend zijn voor de aantrekkelijkheid voor bewoners, bezoekers en ondernemers. De openbare ruimte en het onderhoud is ook waar vaak op wordt bezuinigd als geld schaars is. Als het financieel perspectief verbetert is het belangrijk om juist dan ook weer in de openbare ruimte te investeren. De CDA-fractie heeft daar samen met andere partijen voor gepleit en is dan ook zeer verheugd dat wij de discussie kunnen gaan voeren hoe wij dat gaan doen binnen de extra financiële ruimte die in de perspectief nota wordt geboden.

Huisvesting gemeentewerf

Het CDA heeft in de vorige periode al voorgesteld om de uitvoering fysiek te centraliseren. Bij de behandeling van de begroting 2018 waar het budget BOR werd verlaagd met € 250.000 hebben wij aangegeven dat wij ervan uit gingen dat per direct zou worden begonnen met het

plukken van het laaghangend fruit, het centraliseren van de wijk uitvoeringspunten. Hoogste tijd om het fruit eens te gaan plukken.

Wonen

De woonvisie is vastgesteld en een van de ambities in de woonvisie is bijzondere woonvormen zoals wonen op het water of Tiny houses. De initiatiefgroep “Anders wonen” ziet mogelijkheden om een aantal Tiny houses te realiseren in Almelo. Dan is het toch bijzonder jammer dat de initiatiefgroep vastloopt in de gemeentelijke organisatie. Omdat proces vlot te trekken dienen wij een motie in samen met LAS, CU, Leefbaar Almelo en Forum voor Rechts.

De CDA-fractie heeft bij de begrotingsbehandeling 2021 in november het voorstel gedaan om na te gaan wat de mogelijkheden zijn van de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek. Wij hadden gehoopt dat het college daar al verder mee zou zijn dan nu in de Perspectiefnota wordt gemeld. Het gaat immers om het vergroten van de aantrekkelijkheid van bepaalde de wijken. Wij roepen het college op tot meer voortvarendheid in het belang van de inwoners van die wijken. Hoe eerder dit instrument kan worden ingezet hoe eerder de neergaande lijn kan worden omgebogen.

Duurzaamheid

Extra aandacht voor groen en blauw om de beleving te versterken alsmede de aantrekkelijkheid is dringend noodzakelijk. Zo bewerkstellingen wij een leefbare en duurzame stad. Leefbaar is te realiseren door stadsontwikkeling en duurzaam door energie transitie en klimaatadaptatie. Inwoners van Almelo en de bedrijven in Almelo stimuleren tot het nemen van energiebesparende en klimaatadaptatie maatregelen. Denk daarbij aan opvangen regenwater, toevoegen oppervlakte groen zowel op dak als in tuinen, tegel er uit inheemse plant erin en ga zo maar door. Stimuleer door te verleiden en inzicht te geven in de effecten.

Investeren in groen en blauw in de wijken

Natuur en water in de stad biedt voordelen op recreatief, ecologisch, sociaal en economisch gebied. Maar ook in woonwijken hebben water en groen een positief effect op een aantrekkelijke leefomgeving en vestigingsklimaat. Mensen in een groene en blauwe omgeving gaan eerder naar buiten, krijgen meer beweging en komen elkaar vaker tegen. Op die manier draagt het bij aan een betere gezondheid, meer sociale cohesie en een groter welzijn. De groen en blauwe delen in de wijk zijn niet alleen voor de schoonheid maar moeten meer uitdagend en functioneel worden ingericht om inwoners te verleiden om er te recreëren en te verblijven. Daag inwoners uit om met ideeën te komen en maak samen met de wijkbewoners plannen. Het CDA is erg content met het feit dat hier op basis van de vorig jaar aangenomen motie groen en blauw geld voor beschikbaar is gesteld. De groen blauwe droom kan werkelijkheid worden!

Cultuur

Wil Almelo een aantrekkelijke stad zijn dan dient ook aandacht gegeven te worden aan cultuur in de ruimste zin van het woord.

Niet alleen bouwstenen zijn belangrijk voor een aantrekkelijke stad, maar ook kunst en cultuur van amateur tot professional.

De vele verenigingen die Almelo rijk is dienen t worden gekoesterd en toekomstbestendig te worden gemaakt.

Het CDA ziet het als taak van de gemeente de culturele sector in het tijdperk na corona te ondersteunen en zo het culturele klimaat in Almelo te versterken.

Coronacrisis

Het college geeft aan dat de coronacrisis negatieve gevolgen heeft gehad voor Almelo en haar inwoners en ondernemers maar het heeft ook nieuwe kansen geboden. Het college wil aan de inwoners op korte termijn perspectief bieden in de vorm van bijzondere aandacht voor de jeugd en ouderen door extra activiteiten te organiseren in de stad. Het CDA pleit ook voor een bijeenkomst waarbij stil wordt gestaan bij de mensen die ons ten gevolge van corona zijn overleden.

Vloedbeltverbinding

De provincie Overijssel en de gemeenten Borne en Almelo hebben laten onderzoeken hoe het regionale wegennet kan worden versterkt, waardoor de A1/A35 corridor wordt ontlast én de leefbaarheid in Zenderen wordt vergroot. De zogeheten plan-MER-studie is inmiddels afgerond. De CDA-fractie is content dat het college aanvullende verkeerskundige onderzoeken heeft laten uitvoeren, juist om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van een eventuele Vloedbeltverbinding voor Almelo (het onderliggende wegennet). De variant A1/A35-bundeling, de voorkeursvariant van Borne en de provincie, is voor de CDA-fractie onacceptabel. Immers, deze variant tast het mooie landschap bij het Tusveld - Fleeer enorm aan doordat dit gebied (nabij de Kleine Doorbraak) wordt doorsneden door een Autoweg. En dat terwijl deze variant qua te bereiken doelstellingen nauwelijks iets oplost. Maar ook bijvoorbeeld Het Kollenveld zal vanwege veel extra verkeersbewegingen over de Van Rechteren Limpurgsingel veel last van een dergelijke Vloedbeltverbinding ondervinden. Diverse kruisingen in het Almeloise wegennet moeten ingrijpend worden aangepast, met dito kosten waar Almelo niet voor aan de lat staat. De CDA-fractie spreekt haar voorkeur uit voor de spoorvariant, en zal hieraan bij de nog komende debatten over dit onderwerp blijven vasthouden.

Financiën

Ondanks alle financiële uitdagingen zoals coronavirus, WMO en Jeugdzorg heeft de gemeente Almelo een sluitend meerjarenperspectief. Het overschot kent wel een dalende lijn van 2,8 miljoen euro in 2022 naar 1 miljoen in 2021. Na 18 magere jaren krijgen wij weer spek op de boten en zijn wij financieel in staat geld vrij te maken voor nieuwe ontwikkelingen en de investeringsagenda. Dat moeten wij doen met de nodige voorzichtigheid want wij moeten ook oog hebben voor enkele structurele knelpunten die het meerjarenperspectief onder druk kunnen gaan zetten zoals:

- De stijging van de kapitaallasten van de nota kapitaalgoederen welke na 2025 explosief gaat stijgen.
- Het dividendbeleid van Cogas NV, opbrengst 1,1 miljoen euro, is vanaf 2026 niet langer haalbaar.
- Hoe de opbrengst van de verkoop van het glasvezelbedrijf van Cogas NV zal worden verdeeld.
- Mei circulaire 2021, waarbij een voordeel van 3 miljoen in 2021 omslaat naar een nadeel vanaf 2023 van 1.1 miljoen

Uit het onderzoek van BZK blijkt dat gemeenten sinds 2015 ruim 2,4 miljard hebben bezuinigd op hun uitvoeringscapaciteit, terwijl het takenpakket fors toenam. Dat is een krimp van bijna 15%. De oorzaak? De oplopende tekorten in het sociaal domein.

Naast bezuinigingen op de eigen uitvoeringsorganisatie, leiden de financiële tekorten bij gemeenten ook tot andere verdringingseffecten zoals bij andere taken als onderwijs, sport en cultuur.

De balansreserves van de gemeenten namen in de periode 2010 – 2019 af met 30% terwijl zij juist in Almelo toenamen. Het stoplicht sprong van rood op groen!

De Visitatiecommissie Financiële Beheersbaarheid Sociaal Domein concludeert in haar eindrapport dat Almelo, door tijdige maatregelen te nemen, wel op de juiste weg is aangekomen.

In 2021 krijgen gemeente 600 miljoen euro extra voor de jeugdzorg en 1,3 miljard extra voor 2022. Jan Verhagen schreef in zijn column met de titel “geen cent extra” dat de 1,9 miljard terecht is maar dat daarvan mag geen cent mag gaan naar de jeugdzorg. De gemeenten hebben de afgelopen jaren overal op bezuinigd behalve de jeugdzorg. Daar zijn miljarden meer aan uitgegeven dan zij van het rijk kregen. Als je dus het extra geld direct weer uitgeeft aan de jeugdzorg dan blijft het tekort voor de gemeenten even groot. Het extra geld moet volgens Jan Verhagen vooral worden besteed aan die zaken waar in de afgelopen jaren fors is op bezuinigd om extra geld vrij te maken voor de jeugdzorg.

De CDA-fractie is het eens met de heer Verhagen, de tekorten hebben wij zelf al gedicht door elders te bezuinigen. Het extra geld is dus wat ons betreft niet geormerkt voor jeugdzorg maar moet breed inzetbaar zijn.